

Incumbensa Cramereri concernent il Plan d'acziun Territori da muntogna!

Ils territoris periferics en il chantun Grischun èn confruntads dapi onns cun in regress da la populaziun, da plazzas da lavur e da servetschs (posta, banca, serrada da chanzlias communalas pervia da fusiuns), per numnar mo in pèr sfidas. Malgrà quai han ils territoris rurals tuttina lur attracziuns. Gist la pandemia actuala da COVID-19 ha mussà ch'il lavurar da chasa anora n'è betg mo pussaivel, mabain è vegnì ordinà dal Cussegl federal dapi ils 18 da schaner 2021 dapertut là, nua che quai è pussaivel sin basa da l'activitad e realisabel cun relativamain paucs custs. Questas experientschas han mussà ch'in lavurar independentamain da lieu è pussaivel ed attractiv. Il medem mument ha il chantun Grischun sbassà cleramain l'imposiziun da prestaziuns da chapital per il 1. da schaner 2021, uschia che nus avain en quest regard da nov ina piazza a la testa. E gia avant la pandemia da COVID-19 èsi sa mussà ch'il territori da muntogna ed en spezial er il territori periferic daventa adina pli interessant per la concepziun dal temp liber. Gist quests conturns vali da trair a niz per il territori da muntogna cun procurar intenziunadamain che persunas spostian lur domicil ed interpresas lur sedia en il Grischun.

Ch'igl è actualmain attractiv da lavurar e da prender domicil en il chantun Grischun, ha er consequenzas directas per la realisaziun actuala da la Lescha davart la planisaziun dal territori 1 (LPT 1). Tenor quella ston las zonas da construcziun vegnir fixadas uschia, ch'ellas correspundan al basegn probabel per 15 onns, e zonas da construcziun surdimensionadas ston vegnir reducidas. Entant ch'il chantun era parti da svilups cleramain pli positivs per la perioda da contemplaziun dals onns 2030 e 2040 cun calcular las prognosas demograficas, èn questas prognosas vegnidas curregidas ultimamain vers engiu. Vischnancas cun in svilup da la populaziun positiv fin l'onn 2030 han, tenor las calculaziuns pli novas, tuttenina ina prognosa negativa. Quai vul dir che talas vischnancas ston reducir cleramain pli ferm lur reservas da zonas da construcziun che tenor las prognosas oriundas. Tenor il nov mussavia per eruir il basegn da zonas da construcziun dastgan uschenumnadas vischnancas C cun in svilup negativ da la populaziun avair ina piazza da construcziun per 100 abitantas ed abitants e vischnancas pitschnas maximalmain 4 plazzas da construcziun. Quest dumber minimal da plazzas da construcziun po esser exaurì gia entaifer in onn e na tegna betg quint d'ina dumonda dinamica da terren da construcziun. Cun calcular las reservas da terren da construcziun n'èn betg vegnids resguardads ils svilups actuals da la pandemia da COVID-19.

Per che la spirala negativa descritta en l'introducziun per il territori da muntogna na vegnia betg rinforzada, mabain per ch'i possa vegnir prendi en mira in svilup positiv per ils territoris periferics en il chantun Grischun e per ch'i possian uschia er puspè vegnir mussadas perspectives per ils umans e per las interpresas en quests territoris, incumbenseschan las sutsegnadras ed ils sutsegnaders la Regenza d'elavurar in plan d'acziun per il territori da muntogna.

Il plan d'acziun sto cuntegnair mesiras per augmentar l'attractivitat da prender domicil en il Grischun ed en nossas regiuns perifericas. Plinavant ston vegnir examinà, sche e nua ch'i pon vegnir stgaffidas zonas d'utilisaziun speziala cun cundiziuns generalas che favuriseschan spezialmain la domiciliaziun da persunas e d'interpresas, e tge plazzas chantunalas che pon vegnir domiciliadas directamain en moda decentrala en las regiuns. Las prognosas demograficas per las vischnancas en il chantun Grischun ston vegnir curregidas vers ensi en corrispondenza cun ils novs svilups e sut l'aspect dal Plan d'acziun Territori da muntogna.

Tavau, ils 16 da zercladur 2021

Cramereri, Hug, Kienz, Alig, Berther, Berweger, Bettinaglio, Bondolfi, Brandenburger, Brunold, Buchli-Mannhart, Caluori, Casutt-Derungs, Censi, Clalüna, Danuser, Deplazes (Rabius), Derungs, Dürler, Ellemunter, Epp, Fasani, Favre Accola, Felix, Föhn, Gort, Grass, Hardegger, Hefti, Hitz-Rusch, Holzinger-Loretz, Jochum, Kasper, Koch, Kohler, Kunfermann, Lamprecht, Loepfe, Maissen, Märchy-Caduff, Michael (Castasegna), Michael (Donat), Müller (Susch), Natter, Niggli-Mathis (Grüsch), Papa, Paterlini, Ruckstuhl, Sax, Schmid, Schneider, Schutz, Thomann-Frank, Tomaschett (Breil), Tomaschett-Berther (Trun), Ulber, Weber, Weidmann, Wellig, Widmer (Favugn), Widmer-Spreiter (Cuira), Zanetti (Landquart), Bürgi-Büchel, Patzen